

Avaluacions de Ciències Socials:
Llicenciat en Comunicació Audiovisual UPF (1r i 2n cicle)

Introducció

L'avaluació de l'ensenyament de Comunicació Audiovisual a la UPF s'ha dut a terme dins el programa d'avaluacions de 1999. En aquest mateix programa, la UPF ha avaluat l'ensenyament de Periodisme.

La fase d'avaluació interna es va posar en marxa amb la constitució del comitè intern, el mes de març de 1999 i va cloure's amb el lliurament de l'informe d'autoavaluació, el mes de juliol. El comitè estava integrat per professors, alumnes i personal d'administració i serveis de la universitat. La visita del comitè extern d'avaluació es va realitzar el mes de novembre i l'informe extern es va lliurar a la titulació el mes de febrer de 2000. El comitè extern estava integrat per acadèmics i professionals del sector.

L'avaluació s'ha desenvolupat satisfactòriament i ha existit un clima de col·laboració entre ambdós comitès.

Context institucional

Els estudis de Comunicació Audiovisual s'imparteixen a la Facultat de Ciències Socials i de la Comunicació de la UPF, situada a la Rambla de Barcelona, juntament amb les llicenciatures de Traducció i Interpretació, Periodisme, Ciències Polítiques i de l'Administració i la diplomatura en Gestió i Administració Pública.

Els estudis es van iniciar el curs 1993/94, i, en el curs 1998/99, s'ha titulat la tercera promoció de llicenciats. Les directrius generals del títol vénen determinades pel Reial Decret 1427/1991 de 30 d'agost (BOE, 10 d'octubre de 1991).

Aquesta titulació és un dels elements d'identitat de la mateixa UPF. A més a més, té una especial vinculació amb el desenvolupament de la cultura catalana, així com una gran vocació per innovar, especialment en l'àmbit de les Ciències Socials i les Humanitats.

Taula 1. Dades generals de la UPF. Curs 1998/99

	Comunicació Audiovisual, UPF
Alumnes de l'ensenyament	364
Alumnes de l'ensenyament a tot Catalunya	793
Alumnes totals matriculats a la UPF	7.046
Alumnes de cicle llarg a la UPF	4.720
% Alumnes respecte dels alumnes totals de la UPF	5.2%
% Alumnes respecte dels alumnes de cicle llarg de la UPF	7.7%
% Alumnes respecte del total d'alumnes de la titulació a Catalunya	46%

L'accés a l'estudi

La titulació ofereix 80 places que es cobreixen, en la seva pràctica totalitat, amb alumnes procedents de les PAAU (veure Taula 3). En general, són alumnes amb una nota mitjana molt alta, ja que, de fet, la titulació de Comunicació Audiovisual ha obtingut en els darrers anys la nota de tall més alta de totes les titulacions de Catalunya. En conseqüència, els

alumnes de nou ingrés tenen un alt grau de motivació i capacitat, situació que facilita que normalment els estudis es completin en el temps previst.

Tanmateix, existeix un problema real: no tots aquells que accedeixen a la titulació tenen aptituds creatives i, en canvi, molts alumnes, amb perfils força creatius, en queden fora per no tenir prou nota.

Taula 2. Notes de tall. Evolució 1994/99

Titulació	Via PAAU				
	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99
Comunicació Audiovisual, UPF	7.22	7.51	7.65	7.68	7.86

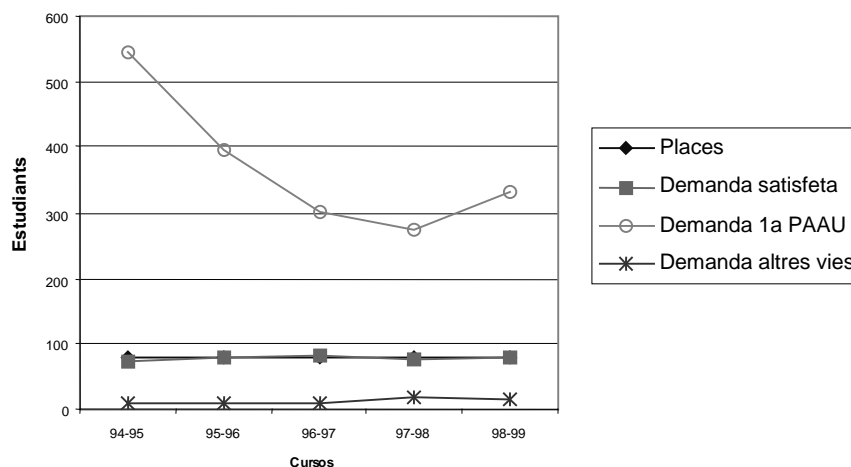
Taula 3. Demanda d'accés a la titulació. Curs 1998/99

Titulació	Places ofertes	Demanda global 1a opció	Ràtio demanda/oferta	Demanda 1a opció		Demanda satisfeta global
				PAAU	Altres	
Comunicació Audiovisual, UPF	80	347	4.3	333	14	94

Places ofertes a Catalunya: 160

Demanda en 1a opció a Catalunya: 605

Comunicació Audiovisual UPF

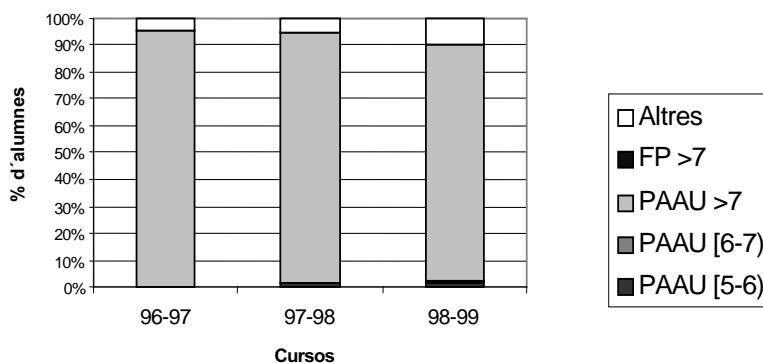
Cal destacar l'elevat nombre de sol·licituds en primera opció –la taxa demanda en 1a opció/places ofertes és de 4,3–, fet que representa que la pràctica totalitat de places ofertes es cobreixen amb alumnes en primera opció. En el curs 1998/99, el 69% dels nous alumnes eren dones.

Taula 4. Distribució dels alumnes de 1r curs per notes i via d'accés

Titulació	Via d'accés PAAU								
	Curs 1996/97			Curs 1997/98			Curs 1998/99		
	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7
Com. Audiovisual, UPF	0	0	99	0	0	89	1	1	88

Totes les dades s'ofereixen en percentatge.

Comunicació Audiovisual UPF

Fit

De manera general, es preten formar professionals coneixedors de l'audiovisual en les seves branques teòrica i pràctica, capaços d'adequar-se a la constant mobilitat laboral i professional d'aquest camp, a partir d'una formació àmplia en coneixements teòrics i dúctils en aplicacions pràctiques i creatives.

Els objectius són clars i queden recollits en diversos documents, són coneguts per la comunitat i existeixen els corresponents mecanismes i àmbits per a la seva discussió.

El programa de formació

El pla d'estudis s'estructura en 300 crèdits al llarg de quatre anys. El pla té una orientació generalista i polivalent i dedica una especial atenció a la dimensió professional, aspecte que representa un dels punts forts de la titulació. El programa té coherència en el desenvolupament científic de les matèries. El percentatge de crèdits pràctics és molt elevat i aquest fet implica un predomini dels coneixements professionals per sobre dels científics.

Destaquen dos elements pel que fa a la dimensió pràctica: el treball de fi de carrera i el *pràcticum*. El treball de fi de carrera (20 crèdits) suposa l'elaboració i presentació, en el tram final dels estudis, d'una obra original relacionada amb els diferents àmbits creatius: guió, producció, realització, etc., en qualsevol dels formats que s'estudien (ràdio, vídeo, cinema, fotografia, interactius). El *pràcticum* (10 crèdits) és un període de treball obligatori que realitza l'alumne de quart curs en alguna de les empreses amb les quals la titulació té establerts convenis de col·laboració, amb el seguiment dels corresponents tutors. Caldria, però, trobar mecanismes per tal d'adequar aquest *pràcticum* als ritmes propis de les empreses, a fi de treure'n el màxim profit. En molts casos ha representat una porta d'entrada per a la inserció dels alumnes en el mercat de treball.

En general, les pràctiques són un dels punts forts de la titulació, juntament amb unes adequades instal·lacions, ja que permeten als alumnes desenvolupar bons productes audiovisuals.

Pel que fa a les optatives, l'actual oferta (17 assignatures amb caràcter rotatori a segon cicle) permet l'especialització en Realització, Guionatge, Producció, Anàlisi i Investigació. Cal tenir present la possibilitat d'oferir algunes optatives, de tant en tant, aprofitant temes d'actualitat.

Taula 5. El programa de formació

Comunicació Audiovisual, UPF	
Publicació en el BOE	10.10.91
Anys de durada	4
Pla d'estudis	
Crèdits troncal i obligatoris	246
<i>Teoria</i>	138
<i>Pràctica</i>	108
Crèdits optatius	24
Crèdits de lliure elecció	30
<i>Total</i>	300
Altres dades	
Grau mínim de practicitat	43.9 %
Nombre d'assignatures optatives ofertes	30
Oferta de crèdits optatius propis	90
% d'optatives al pla d'estudis	8%
Relació d'optativitat	3.75
Projecte final de carrera/Pràcticum	
Projecte final de carrera/Pràcticum	Sí
Pràctiques en empreses	No

Desenvolupament de l'ensenyament

Quant a l'atenció tutorial, aquesta es desenvolupa a partir de les hores de visita dels professors, establertes a partir de la normativa de la UPF (1 hora per hora de teoria i mitja hora per hora de pràctica). Ara bé, la reduïda dimensió de l'estudi fa que existeixi una gran proximitat alumne/professor. A més a més, s'ha iniciat recentment l'experiència del Pla d'Innovació Docent (PID) que ha permès una major comunicació alumne/professor en la realització de treballs –ideació i guionatge–, tot reduint el nombre d'hores de classe magistral. Aquest pla proposa una segmentació dels grups majoritaris en petits grups de seminari i de treball tutorial i ha acabat atorgant un gran protagonisme a les tècniques de recerca bibliogràfica en xarxa telemàtica.

L'estructura trimestral de l'ensenyament comporta que les assignatures siguin curtes i les avaluacions intenses, a més a més d'un ritme de treball exigent. Els alumnes opinen que aquesta estructura pot afectar el rendiment i dificultar la sedimentació i aprofundiment dels coneixements així com la reflexió personal. Pel que fa als programes de les assignatures teòriques, la similitud temàtica d'alguns continguts pot generar repeticions. En aquest sentit, caldria preveure una major coordinació. Una opció possible seria la reducció de matèries tot compactant àrees temàtiques.

La metodologia didàctica, en la majoria d'assignatures, combina diverses estratègies. Així, la principal metodologia és la lliçó magistral combinada amb l'ús d'audiovisuals, el treball en grups i les exposicions dels mateixos estudiants. Els professors integren els recursos audiovisuals en les seves classes. Altres recursos tecnològics –ordinadors, multimèdia, etc.– s'han fet imprescindibles en les estratègies docents.

L'avaluació dels ensenyaments es realitza a través de diverses proves. En general, el treball de curs és el sistema d'avaluació més practicat. L'examen es fa servir en un alt percentatge d'assignatures, però sempre combinat amb altres formes d'avaluació, especialment els treballs, exposicions a classe, exercicis, etc.

Els resultats acadèmics són molt bons, tot i que s'observa que el rendiment acadèmic dels bons estudiants no aconsegueix nivells de qualitat comparables als d'altres llicenciatures, possiblement degut a l'excés de proves d'avaluació.

Taula 6. Distribució d'alumnes a les titulacions. Curs 1997/98

Comunicació Audiovisual, UPF	
<i>Mitjana d'alumnes per grup de 1r curs</i>	
Teoria	69
Pràctica	43
<i>Mitjana d'alumnes de nou ingrés de 1r curs</i>	
Teoria	68
Pràctica	43
<i>Mitjana d'alumnes per grup 1r cicle</i>	
Teoria	61
Pràctica	37
<i>Mitjana d'alumnes per grup 2n cicle</i>	
Teoria	50
Pràctica	45
Alumnes totals	364
Alumnes equivalents a temps complet	342

Taula 7. Resultats acadèmics. Curs 1997/98

Comunicació Audiovisual, UPF	
<i>Taxa d'èxit 1r curs</i>	
1a convocatòria	93%
2a convocatòria	97%
<i>Taxa d'èxit 1r cicle</i>	
1a convocatòria	93%
2a convocatòria	96%
<i>Taxa d'èxit 2n cicle</i>	
1a convocatòria	96%
2a convocatòria	97%
<i>Rendiment acadèmic</i>	
1r curs	95%
1r cicle	96%
2n cicle	95%
Mitjana del nombre de titulats (1996/99)	54
Taxa de graduació	0.68

Professorat

Com en el cas de l'ensenyament de Periodisme, el professorat respon al doble perfil acadèmic i professional. La titulació disposa d'una plantilla generosa on ocupen un lloc destacat molts professionals de prestigi. La plantilla té una alta qualificació, tant pel que fa als professors ordinaris com als associats (professionals).

La diferència de mentalitats entre les dues categories pot ser un valor estratègic si es complementen adequadament; ara bé, cal evitar l'existència de "compartiments estancs" que poden dificultar el desenvolupament de la titulació.

En la dedicació del professorat es prioritza la docència sobre la recerca. El comitè extern ha constatat la necessitat d'augmentar la proporció de professors doctors.

Taula 8. Dedicació docent del professorat. Curs 1997/98

	Comunicació Audiovisual, UPF
Professorat Ordinari	31.0%
Catedràtics d'Universitat	2.6%
Titulars d'Universitat	20.8%
Catedràtics d'Escola Universitària	3.9%
Titulars d'Escola Universitària	3.9%
Associats	65%
Altres	3.8%

Instal·lacions

En general, el conjunt de les instal·lacions és modern i adequat a les necessitats de la titulació. Pel que fa a les aules, aquestes són igualment adequades i disposen dels recursos audiovisuals necessaris per a la docència.

Els espais tècnics, així com els equips materials –laboratoris fotogràfics, plató, estudi de ràdio, etc.– són adients i moderns i busquen una familiarització constant de l'alumne amb les noves tecnologies i les eines informàtiques.

La valoració de la biblioteca per part dels alumnes i dels professors és molt bona, tant pels recursos com pel servei que presta. A més a més, es valora molt positivament l'arxiu INPUT (*International Public Television*), un recull dels millors programes de televisió dels darrers 20 anys.

Relacions externes

La incorporació, en el cos de professors, de professionals de reconegut prestigi ha permès a la titulació tenir presència en diferents àmbits de la societat civil. A més a més, molts treballs dels alumnes participen a les seccions joves de diferents festivals i mostres de cinema, etc.

En el marc dels programes Erasmus i Sòcrates, la titulació manté relacions amb nombroses universitats estrangeres. En el darrer curs, un 5.1% dels alumnes hi ha participat; ara bé, en comparació amb altres ensenyaments de la mateixa UPF, aquesta dada es pot considerar baixa.

La titulació, a través del període obligatori de *pràcticum* dels alumnes, disposa de nombrosos contactes amb empreses del sector que es podrien incrementar encara més amb la tramesa dels *currícula* dels alumnes, la borsa de treball, sessions informatives, etc.

Recerca

La voluntat de desenvolupament de la recerca és una de les prioritats de la titulació. Cal tenir present que la manca de professors a temps complet, així com les tasques de gestió que han d'assumir els titulars, dificulten les tasques de recerca i publicació.

L'Institut Universitari de l'Audiovisual (IUA) és un punt de trobada d'investigadors que impulsa relacions amb empreses i fundacions per al desenvolupament de projectes d'investigació.